

คำวินิจฉัยของ นายประเสริฐ นาสกุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๗/๒๕๕๑

วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๑

เรื่อง การสั่งการให้สมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดสมาชิกภาพด้วยการยุบสภาเทศบาลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และการให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะเทศมนตรีชั่วคราวชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่

เทศบาลตำบลท่าข้าม อำเภอพนมพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้มีคำร้องตามหนังสือที่ สฎ ๕๒๒๐๑/๑๑๕๑ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ ถึงประธานศาลรัฐธรรมนูญ ความว่า การที่คณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นว่าการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งได้รับการเลือกตั้งก่อนวันที่รัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับจะต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘๕ วรรคห้า คือ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี นั้น เทศบาลตำบลท่าข้ามเห็นพ้องด้วย แต่ยังมีข้อสงสัยต่อมาว่า เมื่อสมาชิกสภาเทศบาลดังกล่าวครบวาระการดำรงตำแหน่งแล้ว เหตุใดรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงต้องใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๖ สั่งยุบสภาเทศบาลตามมาตรา ๗๔ และมาตรา ๔๕ (๔) และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งให้คณะเทศมนตรีออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๔๕ วรรคสอง อีก เพราะเมื่อสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดลงตามวาระแล้ว คณะเทศมนตรีที่ต้องออกตามวาระจะต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินกิจการในหน้าที่ของคณะเทศมนตรีต่อไปจนกว่าจะมีคณะเทศมนตรีที่แต่งตั้งขึ้นใหม่เข้ารับหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๖ มาตรา ๔๕ (๑) โดยผู้ว่าราชการจังหวัดไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะเทศมนตรีชั่วคราวตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๖ มาตรา ๔๕ วรรคสอง เทศบาลตำบลท่าข้าม จึงเห็นว่าการสั่งการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยน่าจะชอบด้วยรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๘๒ และมาตรา ๒๘๓ วรรคสอง

สรุปข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา

กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่ง ที่ ๑๒๖/๒๕๕๑ เรื่อง ให้สมาชิกสภาเทศบาลเมืองมุกดาหาร และเทศบาลตำบลบ้านพรุ สิ้นสุดสมาชิกภาพ ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๑ โดยอ้างเหตุว่า คณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งความเห็นให้คณะรัฐมนตรีและกระทรวงมหาดไทยทราบว่า วาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งได้รับการเลือกตั้งก่อนวันที่รัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับ คือ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ จะต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘๕ วรรคห้า คือ สี่ปี พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๖

มาตรา ๑๖ ซึ่งกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาเทศบาลไว้ห้าปีนั้น ไม่อาจใช้บังคับได้อีกต่อไป เพราะขัดกับรัฐธรรมนูญ และคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อ ๓ มีนาคม ๒๕๕๑ ได้มีมติรับทราบแล้ว และได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๔๕ (๔) ให้สมาชิกสภาเทศบาลเมืองมุกดาหาร และเทศบาลตำบลบ้านพรุ สิ้นสุดสมาชิกภาพด้วยเหตุยุบสภาเทศบาล ตามวาระที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘๕ วรรคห้า ในวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๑ และ ๓ เมษายน ๒๕๕๑ ตามลำดับ และให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลใหม่ภายในเก้าสิบวัน ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๔๕ วรรคสอง

เทศบาลตำบลท่าข้ามได้ส่งสำเนาหนังสือของจังหวัดมุกดาหาร ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๐๑๘/๓๓๘๘ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๑ ถึงนายกเทศมนตรีเมืองมุกดาหาร เรื่อง ให้สมาชิกสภาเทศบาลเมืองมุกดาหารสิ้นสุดสมาชิกภาพด้วยเหตุยุบสภาเทศบาล โดยแจ้งคำสั่งกระทรวงมหาดไทยให้เทศบาลเมืองมุกดาหารทราบ และแจ้งประกาศจังหวัดมุกดาหารว่า ได้พิจารณาแต่งตั้งคณะเทศมนตรีชั่วคราวตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๔๕ วรรคสอง เพื่อดำเนินกิจการของเทศบาลไปจนกว่าจะได้แต่งตั้งคณะเทศมนตรีขึ้นใหม่แล้ว มาเพื่อประกอบการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญด้วย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๑) รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ มาตรา ๒๖๘ มาตรา ๒๘๒ มาตรา ๒๘๓ วรรคสอง และมาตรา ๒๘๕ วรรคห้า

(๒) พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๑๖ มาตรา ๔๕ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๗

ปัญหาที่ต้องพิจารณา

เทศบาลตำบลท่าข้าม อำเภอพนมพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีสิทธิร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาปัญหานี้ได้หรือไม่

คำวินิจฉัย

ตามที่มีผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เสนอความเห็นว่ วาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาเทศบาลควรจะเป็นสี่ปีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘๕ วรรคห้า แต่สงสัยว่า เหตุใดรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๔๕ (๔) ออกคำสั่งยุบสภาเทศบาลและให้จังหวัดแต่งตั้งคณะเทศมนตรีชั่วคราวตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๔๕ วรรคสอง อีก นั้น กรณีดังกล่าวเป็นเรื่องการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายว่าด้วยเทศบาลกำหนดไว้ ซึ่งไม่เป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ จึงวินิจฉัยไม่รับคำร้องของผู้ร้องไว้พิจารณา

สำหรับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เรื่อง ประธานรัฐสภาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาเทศบาล ที่ว่า สมาชิกสภาเทศบาลซึ่งได้รับการเลือกตั้งก่อนวันที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับ มีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ วรรคห้า นั้น เมื่อกระทรวงมหาดไทยได้รับคำวินิจฉัยดังกล่าวจากศาลรัฐธรรมนูญเมื่อใดแล้ว ย่อมจะสั่งการไปตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๕๖ เพราะคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๘

นายประเสริฐ นาสกุล
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ